

[Indenrigsministeren.]

Desuden blev der rejst spørgsmål om assistenters beføjelser, og sundhedsstyrelsen er også opmærksom på, at man må se lidt nøjere på dette spørgsmål. Sundhedsstyrelsen har imidlertid oplyst, at der kun er uddannet omkring 200 sådanne assistenter, d. v. s. knap en til hvert andet apotek, og det er for lille et materiale til at drage erfaringer af; men så snart man i sundhedsstyrelsen mener at have gjort erfaringer nok, vil dette spørgsmål blive taget op til endelig afgørelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 3 og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd [vedr. feriegodtgørelse og stedtillæg].

(Første behandling findes i tidenden sp. 4271, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 987).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Kaj Andresen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Holger Eriksen, ikke kan være til stede, skal jeg gøre nogle bemærkninger her ved anden behandling.

Der var vel ikke noget urimeligt i, at oppositionen ønskede de her omhandlede lønændringer fremsat som selvstændigt lovforslag med deraf følgende behandling i folketinget og i lønningsudvalget. Der har derigennem været mulighed for i samråd med finansministeren at få en nærmere redegørelse for forslagets baggrund.

Mere grund er der til at sætte spørgsmålstegn ved det rimelige eller fornuftige i, at venstre og det konservative folkeparti indtager det standpunkt, de her gør ved at stille ændringsforslag til ministerens forslag, som bygger på et forlig med de forhandlingsberettigede tjenestemandsgesandtsorganisationer, oven i købet ændringsforslag, der principielt afviger fra forligets retningslinje.

Det er efter min mening en farlig praksis, venstre og de konservative her indleder, efter at det i en årrække har været kutyme, at folketinget og lønningsudvalget fulgte de skiftende finansministre, når de kom til folketinget med forslag, der var kommet til verden efter forhandling med tjenestemændenes organisationer. Den forhandlingsret, som loven tilsiger tjenestemændene, og som er accepteret gennem en årrække, ville nok blive noget udhulet, hvis oppositionens ændringsforslag blev vedtaget. Jeg kan sige med en tidligere finansministers ord ved fremsættelsen af et forslag om lønændringer i 1952, folketingets forhandlinger 1951-52 spalte 3770:

„Jeg tror, regeringen og tjenestemændene er enige om, at det i sig selv er noget værdifuldt, at vi nåede frem til enighed, og at vi sammen kunne komme til rigsdagen med et forslag. Det er egnet til at understrege betydningen og værdien af den forhandlingsret, som ved lov er til-sagt tjenestemændene“.

Den finansminister, der sagde dette, var Thorkil Kristensen, og jeg mener, han

[Kaj Andresen.]

havde ret. Statens lønningssystem er et overordentlig kompliceret foretagende, og ingen er vel i tvivl om dets ømtålighed. Staten bør selvfølgelig være en god arbejdsgiver, men heri ligger også, at den må respektere tjenestemændenes forhandlingsret og sikre forhandlingsformer, hvor tjenestemændenes, men også statens rimelige interesser varetages. Jeg kan ikke anvise nogen bedre form end den hidtidige, hvor finansministeren fører forhandlinger inden for visse beløbsrammer og, så vidt det er muligt, når til et forligsresultat, der forelægges folketinget. Der kan vel siges en del om, at folketinget derved ikke er medbestemmende om enkeltheder. Men jeg gad nok se den, der mener, det vil være muligt at føre forhandlingerne herom over i tinget. Det ville nok gøre det hele endnu mere kompliceret.

Jeg kan som min opfattelse sige, at når partier i folketinget søger at ændre indgåede forlig mellem ministeren og organisationerne ved overbud eller, om man vil, underbud, så undergraves statens lønpolitik og tjenestemændenes forhandlingsret. Det er ikke nogen hemmelighed, at der også for tjenestemandrepræsentanterne, når et forhandlingsresultat skal godkendes, er en række indbyrdes forhold at tage i betragtning, og hvis det bliver skik, at tinget ændrer et opnået forligsresultat, kan konsekvenserne blive ubehagelige. Det ville nok være svært fremefter at få tjenestemandstilslutning til noget finansministerielt tilbud. For at understrege betydningen af, at sådanne aftaler mellem finansministeren og organisationerne holdes, må jeg anbefale at stemme imod de stillede ændringsforslag.

Jeg vil gerne føje et par bemærkninger til om deres indhold. Havde det nu været den økonomiske ramme for forliget, de ca. 45 mill. kr., man var gået imod, så havde det været en konsekvens af kravet om besparelser; men det er det jo ikke. Man accepterer beløbet størrelse, men ønsker pengene fordelt på anden måde. Man giver overbud til nogle tjenestemænd, nemlig de højestlønnede, og underbud til andre. Her ligger et forslag fra finansministeren om fordeling af 45 mill. kr., og enkelthederne i fordelingen har fået tilslutning fra alle tjenestemandorganisationerne: CO I, CO II, samrådet og lærerne. Mon ikke denne enige

tilslutning er garanti for, at fordelingen er sagligt rigtig også uden hensyn til, om alle har fået, hvad de kunne ønske — det nås vel aldrig ved sådanne forhandlinger.

Venstres og det konservative folkepartis ændringsforslag går ud på at erstatte ændringerne af stedtillægsordningen og feriegodtgørelsen med et antal overenskomsttillægsportioner; det rent praktiske resultat heraf ville være, at de højere lønklasser ville få en større andel af de 45 mill. kr. end efter ministerens forslag og de lavere lønklasser en mindre del.

Jeg behøver ikke at gentage, hvad mit partis ordfører og finansministeren tidligere har sagt om det rimelige i en forhøjelse af de stedtillægssatser, som blev fastsat under andre forhold end dem, vi har i dag, eller om en beskedent feriegodtgørelse. Jeg synes, forliget alt i alt var fornuftigt, men jeg vil gøre det klart, at mit parti ikke kan være med til at ændre ministerens forslag således, at lønforbedringerne til de store tjenestemandsgupper med de lave lønsatser ned sættes og tillæggene til de højest lønede forhøjes.

I stedtillægsgruppe a, der omfatter ca. 30 000 tjenestemænd, vil alle tjenestemænd på 1. løntrin op til 23. lønklasse og på sidste løntrin op til 20. lønklasse få mindre gennem det af venstre og de konservative stillede ændringsforslag end efter ministerens forslag. I penge vil tillægget efter ministerens forslag alt efter løntrin svinge fra ca. 450 kr., 575 kr. til 600 kr., efter ændringsforslaget fra godt 300 kr. til godt 400 kr., altså 150-200 kr. mindre. Noget tilsvarende gælder gruppe b, hvori der er ca. 20 000 tjenestemænd i 16.-20. lønklasse. Til gengæld øges tillægget for de højere lønklasser meget væsentligt, f. eks. får 26. lønklasse efter venstres og de konservatives forslag et tillæg på 933 kr. mod 600-700 kr. efter ministerens forslag, 28. lønklasse får 1 140 kr. i stedet for 700-800 kr., og 30. lønklasse får 1 451 kr. i stedet for 800-950 kr., altså fra 300 til 600 kr. mere end efter ministerens forslag.

Mit parti kan ikke gå med til disse ændringer. Når repræsentanter for alle tjenestemændene har accepteret forslagets fordelingsgrundlag, kan vi også godkende det. De stillede ændringsforslag ændrer den forligsmæssigt opnåede fordelingsordning i

[Kaj Andresen.]

en retning, som mit parti ikke kan følge, og jeg skal derfor anbefale, at man stemmer imod de af venstre og det konservative folkeparti stillede ændringsforslag.

Viggo Hauch: Ved første behandling af det foreliggende lovforslag udtalte den højtærede finansminister, at han fandt det rimeligt, at man gav tjenestemændene en — ja, det må jo ikke hedde lønforhøjelse, men altså alligevel noget, der kan erstatte en lønforhøjelse; men derudover argumenterede den højtærede finansminister ikke. Ministeren lovede dog over for lønningsudvalget at fremkomme med yderligere begrundelse for, at forslaget havde fået den karakter, det har.

Selv efter en indgående udvalgsbehandling kan jeg ikke sige, at mit parti føler sig klogere på den højtærede finansministers motivering end ved første behandling, og vi må derfor gå ud fra, at baggrunden i virkeligheden er, at regeringen erkender, at det under forhandlingerne sidste år var den daværende højtærede finansminister, der havde uret, når han gik ud fra, at der i privaterhvervene ville ske modregning i overenskomstresultaterne for den allerede skete løn­glidning, og at det var tjenestemændenes organisationer, der havde ret, når de hævdede det modsatte. Det var på dette grundlag, som den højtærede finansminister dengang forhandlede med tjenestemand­organisationerne om, at der, som man vil huske, i folketinget blev givet tilslutning til den ordning, som finansministeren ikke havde forhandlet sig til rette med tjenestemændene om, men som regeringen foreslog folketinget, og tjenestemændene fik de 40 overenskom­stportioner, som finansudvalget godkendte, imod de 52, der havde været deres forhandlingsgrundlag.

Nu har jeg nok set, at den højtærede økonomiminister, der dengang som finansminister førte forhandlingerne, senere har udtalt, at han egentlig ikke mener, at tjenestemændene altid i lønfremgang skal følge udviklingen på arbejdsmarkedet. Det kan jeg ud fra en rent principiel betragtning ikke være helt uenig med den højtærede økonomiminister i; men det blev ikke fremført forud for forhandlingen sidste år. Baggrunden for forhandlingen

sidste år var derfor denne forskellige opfattelse af, hvad der ville ske på det private arbejdsmarked. Under hensyn hertil og til, at tjenestemændene ikke er fulgt med i lønfremgangen fra 1958, indtil vi sidste år gav de 40 portioner, kan vi fra mit partis side acceptere den beløbsramme, som den højtærede finansminister nu har forhandlet med tjenestemændene om.

Men som det fremgår af det ændringsforslag, min gruppe sammen med det konservative folkeparti har stillet, og som det også blev fremhævet under første behandling, kan vi ikke tiltræde den form, den højtærede finansminister har valgt; og den argumentation, vi fik i lønningsudvalget, har ikke kunnet overbevise os om rigtigheden deri. Principielt er mit parti villigt til at støtte en finansminister, når han har opnået et resultat af forhandlinger med tjenestemand­organisationerne, og jeg kan derfor, når det ærede medlem hr. Kaj Andresen citerer daværende finansminister Thorkil Kristensens udtalelse fra 1952, sige, at den står vi i og for sig fuldstændig ved. Jeg kunne godt lide, hvis det ærede medlem hr. Kaj Andresen kunne oplyse mig om, hvilke principielle ændringer i lønningsloven af 1946 der var indeholdt i det forslag, som daværende finansminister Thorkil Kristensen kom til folketinget med i 1952, for det afgørende for os er, at der ud af en forhandling med tjenestemand­organisationerne kommer det resultat, at folketinget sættes i den tvangssituation at måtte ændre lønningsloven på principielt afgørende punkter, i dette tilfælde i hvert fald på 3 afgørende punkter.

Jeg har bemærket mig, at Demokraten i Århus, der jo står det ærede medlem hr. Holger Eriksen, formanden for lønningsudvalget, nær, ifølge et referat gengivet i Politiken for 16. april har betegnet det ændringsforslag, vi sammen med det konservative folkeparti har stillet, som et bagholdsangreb, der for fremtiden gør det umuligt for finansministre at nå til overenskomst med modstående organisationer. Jeg kan nu ikke være enig i, at dette er et bagholdsangreb fra vor side. Det er jo ikke os, der har stillet forslaget om ændring i lønningsloven; det er den højtærede finansminister, der er kommet til os og har sagt, at vi må tage konsekvenserne af den over-

[Viggo Hauch.]

enskomst, han har indgået med tjenestemandorganisationerne, uanset at det betyder en ændring af lønnsloven.

Der siges endvidere i denne artikel i Demokraten — jeg udbeder mig formandens tilladelse til et kort citat —:

„Efter at minsten har opnået almindelig enighed med organisationerne, vil man altså ved et magtbud fra folketingets side forlange, at alle, der ligger under 20. lønklasse, skal have nedgang.“

Jeg kan ikke se, at det ændringsforslag, vi har stillet om, at man skal holde sig til lønnslovens bestemmelser angående tildelelse af overenskomsttillægsportioner, kan betragtes som et magtbud. Jeg synes langt snarere, det tenderer i retning af et magtbud, når den højtærede finansminister kommer til os og siger, at han har indgået en overenskomst med tjenestemændene, hvorved lønnsloven ændres, og det vil folketinget have at ekspedere for ham. I øvrigt har han vel så indgået sin overenskomst i tillid til, at han har flertal for sit synspunkt i folketinget. Så forstår jeg ikke rigtig, at man fra den side kan tale om, at det er magtbud, vi fra venstres og de konservatives side opfordrer folketinget til.

Det ærede medlem hr. Kaj Andresen fremhævede meget stærkt, at der for ham og hans parti i og for sig var garanti nok for den rigtige fordeling deri, at tjenestemændene havde tiltrådt forslaget. Ja, sådan kan man jo se på det. Derefter foretager han en gennemgang af de foreslåede satsler og hæfter sig dér fortrinsvis ved København og viser, at det forslag, som den højtærede finansminister er kommet med, vil give væsentlig større beløb — 150-200 kr. — mere til tjenestemændene i København end det ændringsforslag, venstre og de konservative har stillet. En af de ting, vi er utilfredse med, er jo netop, at den højtærede finansminister her går den stik modsatte vej af den, vi i alle andre henseender har tilstræbt at gå, f. eks. med hensyn til folkepensionsbeløbenes fordeling landet over, og jeg opfordrer det ærede medlem hr. Kaj Andresen til at se på, hvordan det vil gå med tjenestemændene i de lavere lønnskasser derude i landdistrikterne uden for Valby Bakke, hvor der ikke er så store stedtillæg. Der vil det jo vise sig, at allerede i 2. lønnings-

klasse på sluttrinnet vil tjenestemændene få mere efter vort ændringsforslag end efter den højtærede finansministers forslag. Som sagt kan vi ikke se det rimelige i, at man her går den modsatte vej af den, vi går andre steder, eller i, at man vender tilbage til den lønnevelleringspolitik, vi tidligere var enige om at forlade.

Til slut står der i Demokraten, at man tør nok sige, at oppositionen ved af politiske grunde at stille sit ændringsforslag har ydet et væsentligt bidrag til at skabe uro i tjenestemandskredse. Det tror jeg ikke er rigtigt. Det er jo ikke ud fra en politisk vurdering, vi har stillet vort ændringsforslag. Jeg beklager, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen på grund af trafikvanskeligheder ikke har kunnet være til stede her i dag, for ellers ville jeg gerne have skiftet ord med ham som lønningsudvalgets formand. Det er selvfølgelig godt, at man holder sin virksomhed som redaktør og sin virksomhed som lønningsudvalgets formand så godt fri af hinanden som overhovedet muligt, men jeg tror, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen som formand for lønningsudvalget må erkende, at det var ikke ud fra politiske, men ud fra rent saglige grunde, venstre og de konservative stillede vort ændringsforslag, og det indeholder da også det samme, som tjenestemandorganisationernes primære ønske over for den højtærede finansminister gik ud på. Vort synspunkt er ganske enkelt og klart. Der er så sent som i 1958 gennemført en lønningsslov, hvis § 88 har fastsat en overenskomsttillægsordning, der kan bringes i anvendelse i en situation som den, der her foreligger. Den højtærede finansminister foreslår nu et brud herpå, et brud, som vi må være overordentlig betænkelige ved, i hvert fald særdeles betænkelige ved at få præsenteret som en kendsgerning, hvortil der kun kan siges ja eller nej.

I det lovforslag, den højtærede finansminister har fremsat, optræder også den nydannelse, som feriegodtgørelsen er, en nydannelse, som det ærede medlem hr. Kaj Andresen også fandt rimelig. Vi er ganske overordentlig betænkelige ved den. Vi tror, den vil få konsekvenser på det private arbejdsmarked, for så vidt angår samtlige funktionærer. Og når vi i Folketingstidende sp. 4281 læser det ærede medlem hr. Erik

[Viggo Hauch.]

A. Jensens udtalelse, at så vil man fremtidig kunne forhøje den ene procent, der bliver en kendsgerning, for så vidt forslaget vedtages, så kan jeg ikke sige, at det gør vor uro mindre. Jeg finder derfor en vis trøst i, at det ærede medlem hr. Erik A. Jensen næsten med et suk udtalte, at han accepterede dette forslag, når det ikke har været muligt at få ørenlyd for kravet om overenskomsttillæg. Jeg tror, det ærede medlem skulle følge den tanke, han dér først var inde på, og der er jo tid endnu for det ærede medlem til at vende tilbage til det, han i virkeligheden foretrækker.

På yderligere ét punkt ændrer den højtærede finansminister lønningsloven, nemlig men hensyn til pensionisterne. Ifølge lønningslovens § 88 får jo også pensionisterne deres andel, når overenskomsttillægsportionerne forhøjes. Nu har den højtærede finansminister fundet en løsning, som efter hans mening er bedre og mere rimelig. Det kan vi jo altid have hver sin mening om, men resultatet er blevet, at pensionisterne ikke får andel i den lønforhøjelse eller indtægtsfremgang — hvad man nu vil kalde det — som man nu giver tjenestemændene. Det er muligt, den højtærede finansminister har en begrundelse herfor; i så fald vil jeg gerne bede den højtærede finansminister om at komme med denne begrundelse her under anden behandling, for mit parti kan ikke rigtig se, at der er nogen begrundelse for at lave en særordning, hvorved man kommer ud over det klare bud, som tjenestemandsløven af 1958 giver, nemlig at også pensionisterne skal have del i overenskomsttillægsportionerne.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale at stemme for de ændringsforslag, som vi sammen med det konservative folkeparti har stillet.

Baagø: Under udvalgsbehandlingen blev det hurtigt klarlagt, at der ikke var nogen mulighed for at ændre noget som helst ved lovforslaget. Såvel den højtærede finansminister som udvalgets formand, det ærede medlem hr. Holger Eriksen, afviste kategorisk enhver forhandling om principielle ændringer i formen for den lønforbedring, som regeringen har stillet tjenestemændene

i udsigt ved fremsættelsen af det lovforslag, vi her behandler.

Da mit parti af principielle grunde ikke kan godkende lovforslaget, har vi sammen med venstre stillet det ændringsforslag, der findes i betænkningen, og har samtidig i betænkningen motiveret ændringsforslaget. Denne motivering vil jeg gerne uddybe nærmere.

Efter mit partis opfattelse er det ikke blot betænkeligt at rokke ved de principper for aflønning af statens tjenestemænd, som for mindre end 4 år siden blev knæsat, og som en enig lønningskommission havde fundet frem til, principper, som folketinget enstemmigt godkendte ved lønningslovens vedtagelse i maj 1958, men det er direkte forkasteligt, fordi det indebærer muligheden for helt uoverskuelige konsekvenser.

Vi fik under udvalgsbehandlingen ikke meget at vide om de forhandlinger, den højtærede finansminister har ført med tjenestemandsgeselskaberne. Jo, ministeren oplyste, at han havde mødt tjenestemændenes krav om udbetaling af yderligere et antal overenskomsttillægsportioner med en bestemt og kategorisk afvisning: der kunne ikke forhandles om at ændre det antal portioner, som i fjor blev fastsat til 40, gældende for årene 1961-62 og 1962-63.

Måske den højtærede finansminister i dag vil oplyse, om tjenestemændenes utvivlsomt berettigede krav om flere overenskomsttillægsportioner er afskrevet med det her fremsatte lovforslag om en feriegodtgørelse og en ændring af stedtillægssatserne. Jeg har nemlig forstået udtalelser fra tjenestemandsgeselskaberne således, at kravet vil blive rejst med ny styrke til næste år, og at man formentlig endda vil kræve, at en del portioner skal ydes med tilbagevirkende kraft og vel at mærke uden hensyn til den af regeringen foreslåede indtægtsforbedring, som vi behandler i dette øjeblik.

Et andet spørgsmål vil jeg også gerne have svar på: vil den nydannelse i lønningsloven, som feriegodtgørelsen vitterlig er, ikke få konsekvenser, når lønmodtagere i det private arbejdsmarked inden længe skal i gang med at fremsætte lønkrav under de forestående forhandlinger med arbejdsgiverne? En udtalelse af arbejdsmændenes formand, hr. Alfred Petersen, i bladet

[Baagsø.]

Information vil jeg gerne bede den højtærede formand om tilladelse til at citere. Hr. Alfred Petersen siger:

„Jeg erkender, at stedtillæggene nok har været tiltrængt, men det forekommer mig temmelig urimeligt, at man er vejet tilbage for at give disse tillæg som løntillæg, men har søgt at maskere dem, skønt de har egentlig lønmæssig værdi. Det kan give os anledning til visse overvejelser med henblik på det kommende års lønforhandlinger — også de fire ugers ferie. Kan staten give fire ugers ferie, kan de private vel også.“

Den forenkling af statens lønningssystem, som lønningskommissionen af 1954 fandt frem til, og som blev lovfæstet i 1958, er ved forslaget om at udbetale en årlig feriegodtgørelse blevet forstyrret. En nydannelse er kommet til; man spørger uvilkårlig: hvad bliver det næste?

Hvad stedtillægsændringerne angår, har de ganske klart en nivellering af lønsatserne til følge. Det fremgår tydeligt af en oversigt, som lønningsudvalgets medlemmer har modtaget fra finansministeriets lønningskontor. Hvorfor er skalaen i lønningslovens § 88 vedrørende overenskomstillægsportionernes størrelse opbygget, som den er? Netop for at modvirke en nivellering. Thi ved at benytte denne skala forrykkes de oprindeligt i loven fastsatte lønninger for de forskellige lønningsklasser ikke, ligegyldigt hvor mange overenskomstillægsportioner der så bliver tale om at udbetale.

I store kredse inden for tjenestemandstanden har man endnu ikke glemt den uretfærdige og helt urimelige nivellering af tjenestemandslønningerne, der fandt sted ved lønningsloven af 1946; disse kredse protesterer i dag højlydt mod dette nye forsøg på at indføre nivellering. Ændringerne i stedtillægsordningen vil uden tvivl skabe konstant uro om denne del af lønningerne og skærpe modsætningerne mellem land og by, mellem provins og hovedstad. De vil også let kunne få den følge, at det kan blive vanskeligt at få tilstrækkeligt kvalificerede tjenestemænd til de mellemste og højere tjenestemandstillinger. Endelig må der regnes med, at ordningen vil få indflydelse på lønkravene inden for det private arbejdsmarked.

Det er helt uforståeligt for mig, at den højtærede finansminister, straks da forhandlingerne med tjenestemændene tog deres begyndelse, låste sig fast ved at afvise enhver forhandling om at øge overenskomstillægsportionernes antal. Det lovforslag, vi nu behandler, viser, at regeringen har indrømmet, at tjenestemændene er sakket agterud med lønningerne i forhold til det, lønmodtagerne på det private arbejdsmarked opnåede dels ved overenskomsterne sidste forår, dels siden da har opnået ved den lønglidning, der har fundet sted. Regeringen kommer jo her til folketinget og siger, at tjenestemændene skal have 45 mill. kr. mere om året, men de skal bare ikke have dem efter de én gang fastsatte regler. Nej, de skal have dem efter noget helt nyt, man har fundet på. Hvis de 40 overenskomstportioner fra sidste år har vist sig ikke at dække, hvad tjenestemændene har krav på i sammenligning med lønforholdene på det private arbejdsmarked — og det må jo være tilfældet, siden den højtærede finansminister foreslår, at de skal have disse 45 mill. kr. mere udbetalt om året — havde det enkleste, det mest rimelige og det eneste retfærdige været, at den højtærede minister var kommet til folketinget med et forslag om et antal overenskomstillægsportioner ud over de 40 i stedet for at lave de krumspring, som lovforslaget om feriegodtgørelse og ændrede stedtillægsætser er udtryk for.

Nu siger det socialdemokratiske partis ordfører, det ærede medlem hr. Kaj Andersen, at de højere klasser efter det ændringsforslag, vi har stillet, vil få mere, og de lavere mindre. Ja vel, men det er jo forudsætningen i lønningsloven, det sker for at bevare balancen mellem lønningsklasserne; det er da det eneste retfærdige og rigtige, og det tror jeg alle vil indrømme.

Det konservative folkeparti er rede til at yde tjenestemændene det beløb, som den højtærede finansminister er blevet enig med tjenestemandorganisationerne om, men vi vil bestemt fastholde, at beløbet skal ydes i form af yderligere 9 overenskomstillægsportioner. Det er det, som venstres og vort ændringsforslag går ud på. Vi hylder det princip, som professor Birck udtrykte således: lov er lov, og lov skal holdes. På den måde får også de pen-

[Baagø.]

sionerede tjenestemænd, hvad de ifølge lønningsloven har krav på, og hvad de for øvrigt også nok kan have behov for, når man betænker, at de prisstigninger, der er sket, rammer pensionisterne såvel som alle os andre.

Må jeg slutte med at sige, at tjenestemændene i øvrigt er langt mere interesseret i to bestemte ting end i lønforhøjelser, nemlig for det første at pengenes købeværdi ikke forringes år for år, for det andet at en ligelig beskatning af landets borgere gennemføres. Men at tro, at vi vil nå dertil under den nuværende regerings ledelse af landets økonomiske politik, er vist desværre at nære et forfængeligt håb.

Jeg skal på mit partis vegne anbefale at stemme for de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Aage Føgh: Da mit partis ordfører, det ærede medlem fru Grethe Philip, er forhindret i at være til stede, skal jeg på partiets vegne anbefale at stemme imod de ændringsforslag, der er stillet af venstre og de konservative, og anbefale derefter at stemme for lovforslaget, som det derefter vil foreligge.

Det er jo nok rigtigt, som det er sagt af de foregående talere — vistnok enigt af alle tre — at tjenestemændene har et rimeligt krav på denne ekstrabetaling af løn. Men når det ærede medlem hr. Baagø føjede til, at tjenestemændenes største interesse var, at kronens værdi blev holdt i orden, kunne jeg måske tilføje, at her har tjenestemændene jo en ganske stor indflydelse selv, hvis de nemlig vil sørge for sammen med andre lønmodtagere at præstere en rimelig opsparing i forhold til den indtjening, de har. Der er efter mit skøn ikke nogen som helst tvivl om, at når vi gennemfører efterbetaling af løn, sådan som vi har gjort det sidste år, hvorved tjenestemændene sammen med andre pludselig får udbetalt store summer, så opfordrer dette ikke til opsparing, men til forbrug. Det er da også en kendsgerning, at når vi nu har forhøjet lønningerne med 700 mill. kr. — det er jo det, der bliver resultatet fra 1961-62 til 1962-63 — er den mest nærliggende følge, at der bliver svind i statskassen, og så kommer den højtærede finans-

minister om nogle måneder og skal have nogle flere penge for at få dækning, for der er jo ikke anden mulighed for at skaffe pengene end ved at opkræve dem i skat. Hvis de penge, der bliver udbetalt som ekstra lønninger, går til forbrug, bliver det galt med valutakassen; så må vi nedsætte købeevnen, og så går møllen ellers videre. Der var i virkeligheden her en grund til at diskutere — og det skulle være gjort allerede ved første behandling — hele problemet om den svikmølle, vi er inde i, om nogen kan være tjent med, at den kører videre.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Baagø, at efter mit skøn er der ikke nogen som helst tvivl om, at når vi har de stigende priser, der, som det fuldstændig rigtigt er blevet nævnt, er til skade for tjenestemændene, er det vor egen skyld — det er der ingen grund til at skjule; de stigende priser er ikke kommet udefra, og de er heller ikke kommet fra Christiansborg. Nej, de er kommet fra erhvervene, der i 1961 begyndte at forhøje lønningerne, hvilket blev fulgt af de krav, vi nu mener tjenestemændene bør have opfyldt. Slutresultatet står vi med nu.

Jeg er ikke nogen stor og begejstret tilhænger af det resultat, vi står med her, men jeg erkender, at som forholdene har udviklet sig, er det vel nødvendigt, at tjenestemændene får disse forhøjelser — men de kommer selv til at betale i næste omgang. Jeg tror, at hvis vi tidligere havde kunnet få det rette sammenspil mellem erhvervene, kunne der have været ført en anden økonomisk politik, som kunne have givet et bedre resultat også for tjenestemændene.

Erik A. Jensen: Jeg finder ingen anledning til her ved anden behandling at gøre noget stort ud af denne sag. Jeg skal blot minde om, at mit parti ved lovforslagets første behandling gav udtryk for, at lovforslaget indebar en landvinding for tjenestemændene, hvad ferieløn angik, og jeg gav også udtryk for, at forslaget må ses som en velvillig handling fra den højtærede finansminister i retning af at imødekomme tjenestemændene økonomisk, og dette vil jeg gerne gentage. Jeg har endvidere den opfattelse, at en aftale, om hvilken der foreligger en så klart

[Erik A. Jensen.]

udtrykt enighed mellem den højtærede finansminister og tjenestemændenes organisationer, må kunne indebære, at den til enhver tid siddende finansminister må kunne regne med rygdækning i folketinget, når lovforslag fremsættes.

Ud fra dette vil jeg på mit partis vegne tilsige den højtærede finansministers lovforslag støtte og må i konsekvens heraf anbefale at stemme imod de af venstre og de konservative stillede ændringsforslag.

Grøndahl: Hvis man fastholder, at tjenestemændenes lønninger slavisk skal følge arbejdsmarkedets, det frie erhvervs, lønninger, synes udvalgsarbejdet at vise, at tjenestemændene har krav på lønforbedring.

Det er rigtigt, som det også er nævnt i betænkningen, at regeringsforslaget søger at indføre helt ny principper i tjenestemændenes lønforhold, principper, hvis uheldige konsekvenser man slet ikke kan overse. Lovforslaget går direkte imod de klare linjer, som alle parter ved behandlingen af lønningsloven af 1958 var enige om, nemlig en enkel og ikke udjævrende lønophugning, hvorefter enhver regulering skal ske i form af et antal lønportioner. I stedet for dette er den højtærede minister over for tjenestemændene kommet med et forslag, som må betegnes som et diktat. Lønportioner er afløst af stedtillæg, ferietillæg, bestillingstillæg og finanslovshonorarer, hvorved bl. a. statspensionisterne bliver forfordelt, til trods for at lønningsloven bestemmer, at pensionisterne skal følge med i de reguleringer, der sker for tjenestemændene. Ministerens forslag giver også, så vidt jeg kan se, mest til de københavnske tjenestemænd, medens lønportioner skal falde ensartet over hele landet.

Ordningen vil få uheldig indflydelse ved lønforhandlinger med andre grupper af offentlig ansatte og grupper af private funktionærer, og ikke mindst vil den få uønskede virkninger på de kommende arbejdsmarkedsforhandlinger. Ligesom de konservatives ordfører, det ærede medlem hr. Baagø, har jeg bemærket fagforeningsformand Alfred Petersens udtalelser til Information, som jeg så slipper for at citere. Men disse nye lønglidningskrav fra en fagforeningsfor-

mand er jo udelukkende fremkommet, fordi den højtærede minister har foreslået noget, der kan få de mest alvorlige følger under arbejdsmarkedets kommende lønforhandling og dermed for vort omkostningsniveau og konkurrenceevne over for udlandet.

Ydermere har ministeren, hvilket imidlertid ikke fremgår af fremsættelsestalen eller af lovforslagets bemærkninger, bundet sig over for tjenestemandorganisationerne til ikke at ville beskære organisationernes ret til at kræve lønportioner ved de ordinære forhandlinger i foråret 1963 og også bundet sig til, at udgifterne ved det foreliggende lovforslag, altså de 48 mill. kr., ikke fra statens side vil blive modregnet ved de kommende overenskomstforhandlinger. Det bliver en temmelig forsvarsløs finansminister, der skal møde tjenestemændene til den tid.

Store grupper af tjenestemændene var, så vidt jeg kan forstå, lige ved at vælte forslaget, da de så afgjort foretrak lønportioner; men situationen med finansministeren, der holdt statskassen på klem, var så ny og så sjælden, så hvorfor sige nej til en gave? Thi det er i virkeligheden som en sådan, at lovforslaget opfattes af hovedparten af tjenestemændene, når man læser kommentarerne i tjenestemændenes faglige blade: ingen generel tilfredshed, hovedsagelig syrlige reaktioner.

Tjenestemændene skal selvfølgelig have den løn, de ifølge lønningsloven har krav på, og den skal gives i form af lønportioner og ikke som en finansministeriel drikkeskilling ved døren.

Tilbage står indtrykket af en finansminister, der absolut vil af med de 48 mill. kr., bare det kan undgås at kalde udgiften for lønportioner. De 48 mill. kr. er faktisk spildt som en lønglidning, mens det modsatte ville have været tilfældet, hvis de var blevet udbetalt som lønportioner. Er den høje regering ikke snart træt af dette narrespil, hvor den ene organisation bruger den anden organisations opnåede goder som motivering for sine krav, og hvis eneste sikre resultat er, at lønninger og priser skiftevis jager hinanden opad?

Da lovforslaget går imod de sande interesser både hos stat og tjenestemænd og som tidligere nævnt kan skabe store vanskeligheder på arbejdsmarkedet, vil vi na-

[Grøndahl.]

turligvis stemme imod selve lovforslaget, mens vi kan stemme for de af venstre og de konservative stillede ændringsforslag, da de dækker vor egen opfattelse vedrørende det princip, som tjenestemændene kan kræve fulgt ved lønfastsættelse i henhold til lønningsloven af 1958.

Finansministeren (Hans R. Knudsen):

Jeg takker udvalgets flertal for tilslutningen til lovforslagets gennemførelse og til gennemførelse uden ændringer i det forlig, der blev opnået under forhandlingerne med centralorganisationerne og Danmarks Lærerforening. Allerede ved første behandling understregede jeg, at man ikke kunne ændre i det resultat, der var opnået under forhandlingerne, uden at det i hvert fald ville få til følge, at forudsætningerne for den opnåede enighed var bristet.

Når venstre og de konservative nu stiller ændringsforslag til dette forlig, gående ud på, at forliget helt tilsidesættes og der i stedet for det, jeg har foreslået, skal ydes yderligere 9 overenskomstillægsportioner, ja, så kan jeg i hvert fald kun tage det som udtryk for — og det er også kommet frem i eftermiddag ved udtalelser af de ærede medlemmer hr. Viggo Hauch, hr. Baagø og hr. Grøndahl — at de tre partier i hvert fald tiltræder, at der i den nuværende situation sker en forbedring af tjenestemændenes lønforhold — og en forbedring inden for den beløbstørrelse, jeg har foreslået.

Jeg må vel gå ud fra, at også de to oppositionspartier nu er enige i, at tjenestemændenes krav ikke helt har kunnet afvises; så er der egentlig kun det problem tilbage, om folketinget skal føje yderligere 9 portioner overenskomstillæg til de 40, som vel at mærke hele finansudvalget for 1 år siden gav tilslutning til, eller man skal foretrække at lægge hovedvægten på, at netop det, der i fjor blev fastlagt for de kommende to år, ikke ændres inden for denne periode, og i stedet for gennemføre forbedringer, således som jeg har foreslået

det, fortrinsvis gennem revision af stedtillægsordningen og ydelse af feriegodtgørelse. Jeg synes i hvert fald, det er en god ting, at vi er nået dertil — jeg havde ikke helt det samme indtryk ved første behandling — at også oppositionspartierne har erkendt, at der er grundlag for at forbedre tjenestemændenes lønmæssige stilling inden for disse to år, hvor lønrammen var fastlagt.

Jeg har af flere grunde foretrukket, at det ikke blev over overenskomstillægsportioner, denne forbedring skete, bl. a. fordi det, jeg har foreslået, indebærer færre konsekvenser end den af mindretallet foreslåede ændring. De ærede medlemmer hr. Viggo Hauch og hr. Baagø, som taler så stærkt om konsekvenser, burde vist have undersøgt de konsekvenser lidt nøjere, det ville have, hvis man valgte at forhøje antallet af portionerne i stedet for at finde frem til andre og vel mere berettigede forbedringer for tjenestemændene.

Jeg har i den foreliggende situation fundet det rimeligt, at det netop blev stedtillæggene, hovedvægten blev lagt på, og jeg skal gerne her understrege, hvorfor jeg har ment dette. Først og fremmest er det, fordi stedtillæggene stadig væk er blevet en mindre og mindre portion af bruttosluttlønnen. Man kan naturligvis diskutere, om vi fremover skal bevare stedtillægsordningen. Jeg tror ikke, man uden videre her kan drage sammenligning med ophævelsen af zonegrænserne for folkepensionister og andre. Hvis vi ser på den stedtillægsordning, der gælder for tjenestemændene, og som jeg stadig væk ikke mener man kan komme bort fra, vil vi se, at i 1931 udgjorde stedtillægget indtil 13-14 pct. af bruttosluttlønnen, medens det efterhånden er sunket ned til at udgøre omkring 5-6 pct. af bruttosluttlønnen. Stedtillægget vil efter min mening stadig være velbegrundet, ikke mindst under hensyn til den forskel, der fra sted til sted er i tjenestemændenes udgifter, fortrinsvis deres udgifter til de kommunale skatter. Dertil kommer den fordel, som det efter min op-

[Finansministeren.]

fattelse har, at man fordeler de forbedringer på ca. 45 mill. kr., der her er tale om, eller i hvert fald hovedparten af dem på en sådan måde, at man også er i stand til at imødegå de vanskeligheder, som ikke mindst post- og telegrafvæsenet har med at få besat ledige stillinger inden for de lavere lønklasser.

Jeg tror, det var det ærede medlem hr. Baagø, der var inde på betæneligheder med hensyn til, om det var muligt at få det tilstrækkelige antal af kvalificeret arbejdskraft inden for tjenestemandsklasserne. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, hvad der vel ikke er ukendt, at der navnlig her i København er vanskeligheder med at få tilstrækkelig tilgang først og fremmest af postbude; det er 3. lønklasse. Her er der en udpræget forskel på konsekvenserne af det forslag, jeg har fremsat, og det ændringsforslag, der er stillet af venstre og de konservative. Ændringerne i stedtillægsordningen og feriegødtgørelsen vil netop for denne 3. lønklasse i København, hvad beyondelseslønnen angår, betyde en forbedring på 530 kr. årlig, medens de 9 portioner kun ville give 311 kr., altså en forskel på 219 kr. Som det ærede medlem hr. Kaj Andresen pegede på, skal man faktisk meget højt op i lønklasserne, før de 9 lønportioner giver mere end forhøjelsen af stedtillægget og feriegødtgørelsen tilsammen. Man skal faktisk helt op til 24. lønklasse, før de 9 lønportioner giver mere, i hovedstadsområdet i hvert fald, og man skal op til 21. lønklasse, før de giver mere, hvad slutlønnen angår. Den foreliggende tjenestemandsstatisik giver ikke store muligheder for at afgøre, hvor mange tjenestemænd der stilles bedre efter regeringens end efter mindretallets forslag; det må antages, at op imod et halvt hundrede tusinde af omkring 66 000 statstjenestemænd og aspiranter, hvilket vil sige rundt regnet tre fjerdedele, vil være bedst stillet ved gennemførelsen af regeringens forslag. Til gengæld vil de 9 lønportioner for den højeste lønklasse vel nok give en 1 500-1 600 kr. mod stedtillæg og feriegødtgørelse højest mellem 900 og 1 000 kr. Når ordførerne for venstre og de konservative nu hævder, at der ligger en nivelleringsstendens i disse stedtillæg, vil jeg gerne først og fremmest

henvise til stedtillæggenes stadig mindre andel i den samlede løn, og derfor vil det i den øjeblikkelige situation, hvor det som påvist kniber med tilgangen først og fremmest i de lave og mellemste lønklasser, efter min mening være urimeligt at kassere et forlig, der tilgodeser i særlig grad disse lønklasser.

Vedrørende den foreslåede feriegødtgørelse anfører mindretallet, at der her er tale om en nydannelse. Det er naturligvis rigtigt, at det er en nydannelse, men denne nydannelse er også sagligt begrundet. Det har jeg gjort opmærksom på både ved lovforslagets fremsættelse og også ved førstebehandlingen og senere under udvalgsarbejdet. Jeg skal gerne igen understrege det, som begrundet, at der nu gives denne 1 pct.s feriegødtgørelse. For det første er store tjenestemandsgupper ringere stillet end tilsvarende grupper på det private arbejdsmarked, fordi gødtgørelsen på 6½ pct. i henhold til ferieloven udgør en større del af den årlige løn, end ferien udgjorde i forhold til den del af året, for hvilken der oppebæres løn — det har jeg fremhævet og meddelt i udvalget, og det er de ærede ordførere ikke ubekendt med. For det andet har tjenestemændene ikke hidtil oppebåret nogen form for feriegødtgørelse, hverken for overtidsbetaling eller andre ydelser, som for ikke-tjenestemænd normalt berettiger til feriegødtgørelse.

Hvad endelig angår pensionisternes forhold, kan jeg i hvert fald ikke anerkende, at lovforslaget, sådan som det er anført af mindretallet, er et brud på lønningslovens principper for beregningen af pensioner. Der er for de ændringer af generel lønmæssig karakter, der indeholdes i forslaget, givet en selvstændig begrundelse, som ikke i noget tilfælde kan anføres for pensionisternes vedkommende. Man må endvidere erindre, at pensionister aldrig har oppebåret stedtillæg. Endvidere kan det forhold, at der for tjenestemændene indføres en særlig feriegødtgørelse ud fra en sammenligning mellem, hvad der ydes i feriegødtgørelse i de private erhverv og til tjenestemænd, ikke begrunde en ændring af pensionsydelseerne nu. Det ville også være noget mærkeligt at give feriegødtgørelse til pensionister. Ingen vil formentlig modsætte sig, at pensionisterne får, hvad der tilkommer dem, men den gældende lønningslovs principper bør i hvert

[Finansministeren.]

fald ikke fortolkes så snævert, at de afskærer lovgivningsmagten fra at gennemføre rent lønningsmæssige ændringer, som udviklingen gør ønskelige og rimelige, uden at det skal smitte af på pensionisterne. Jeg må derfor stadig være af den opfattelse, at den enighed, som det lykkedes at skabe mellem de 4 organisationer om det af mig fremsatte lovforslag, er et rimeligt grundlag for forslaget uændrede gennemførelse.

Når det ærede medlem hr. Baagø spørger mig så præcist, om dette lovforslags gennemførelse nu er ensbetydende med, at tjenestemændenes krav er afskrevet ved dette forlig, ved jeg ærlig talt ikke, hvad det ærede medlem sigter til. Hvis det ærede medlem sigter til de krav, som tjenestemændene har haft inden for den 2-årige periode, for hvilken overenskomsten eller lønrammen gjaldt, er det naturligvis rigtigt, at så er kravene afskrevet, så har man affundet sig med og er enig i, at der ikke røres ved tjenestemandslønforholdene inden for denne periode. At det også skulle være ensbetydende med, at tjenestemændene eller jeg eller en kommende finansminister skulle have afskrevet noget som helst, når denne periode er udløbet, er naturligvis helt forkert. Det må naturligvis være sådan, at når de nye lønforhold pr. 1. april 1963 skal forhandles, står begge parter frit, og så må man forhandle ud fra de forhold og forudsætninger, der foreligger til den tid.

Kaj Andresen: Efter den højtærede finansministers udførlige besvarelse kan jeg for så vidt fatte mig kort. Ordførerne, ikke mindst det ærede medlem hr. Baagø, har kredset meget omkring de 40 overenskomstportioner fra i fjor, og man har drøftet, om de var tilstrækkelige eller ikke tilstrækkelige. Jeg synes, det er rimeligt at understrege, at de to partier har stemt for de 40 portioner i finansudvalget i fjor, og dermed har de — ligesom de andre partier her i folketinget — medansvar derfor.

Den højtærede finansministers bemærkninger om stedtillæg blev af det ærede medlem hr. Baagø betegnet på en sådan måde, at man fik det indtryk, at denne ændring ville ryste hele lønsystemet, og at man ville vende tilbage til nivelleringen. Der er imidlertid også tale om en anden

nivellering her, nemlig mellem de forskellige grupper af stedtillægsområder, som netop er blevet nivelleret gennem de seneste års udvikling, hvorefter disse stedtillæg udgør en stadig mindre del af lønnen.

Det ærede medlem hr. Viggo Hauch fremhævede, at jeg særlig skulle have valgt gruppe a til en sammenligning mellem det ændringsforslag, der er stillet af venstre og de konservative, og ministerens forslag. Jeg nævnedede ikke alene gruppe a, og jeg kan nævne både a, b og c. Når jeg nævner disse grupper, skyldes det ganske simpelt, at af de ca. 89 000 tjenestemænd udgør disse 3 grupper 63 000, altså langt den største part. Det er derfor først og fremmest dem, der føler dette lovforslags virkninger.

Det ærede medlem hr. Viggo Hauch spurgte i forbindelse med et citat af den tidligere finansminister Thorkil Kristensens udtalelser i 1951-52, om hans forslag var af principiel karakter. Nu ved jeg ikke, hvor meget det ærede medlem lægger i ordet principiel, men forslaget i 1951-52 gik jo ud på, at der foruden en række almindelige løntillæg skulle ydes et nyt særligt løntillæg netop til imødegåelse af nivelleringen, der havde fundet sted fra 1946. Det ærede medlem var tilsyneladende glad for, at jeg citerede hr. Thorkil Kristensen, og hævdede at være enig heri. Jeg håber også, at det ærede medlem er enig i den udtalelse, hr. Thorkil Kristensen fremsatte, da et æret medlem under samme forhandling havde udtalt ønske om visse forbedringer i forhold til det opnåede forlig. Hr. Thorkil Kristensen udtalte ifølge folketingets forhandlinger 1951-52 sp. 4168:

„Jeg går ud fra, at det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp er enig med mig i, at forhandlingsretten bliver af en tvivlsom karakter, hvis vi kommer ud for en overbudspolitik her i rigsdagen. Man skal være meget varsom med at pille ved det forlig, som tjenestemændenes organisationer har ment at kunne slutte sig til.“

Viggo Hauch: Til det ærede medlem hr. Kaj Andresen kan jeg sige, at jeg tilslutter mig også de bemærkninger, som han nu citerede af daværende finansminister Thorkil Kristensen. Jeg beder det ærede medlem lægge mærke til, at den daværende finansminister talte om overbudspolitik i rigs-

[Viggo Hauch.]

dagen, og der er fra vor side overhovedet ikke tale om overbudspolitik. Beløbsrammen er nøjagtig den samme som foreslået af den højtærede finansminister.

Når så det ærede medlem hr. Kaj Andresen siger, at både venstre og de konservative sidste år stemte for de 40 portioner og dermed har medansvar for dem, har han så fuldstændig ret. Det gjorde vi, fordi vi regnede med, at når den daværende finansminister havde givet udtryk for, hvordan han så på udviklingen på det private arbejdsmarked, så dækkede det regeringens opfattelse, og så var der størst sandsynlighed for, at det var rigtigt. Nu viser det sig, at de forudsætninger, ud fra hvilke den højtærede finansminister sidste år argumenterede, ikke holdt stik, og så tager vi naturligvis sagen op til fornyet overvejelse. I øvrigt må det ærede medlem hr. Kaj Andresen også kunne erindre, at der ikke dengang var tale om nogen forhandling eller nogen overenskomst; der var tale om et forslag fra regeringens side, som blev hjulpet igennem folketinget af de ulovlige strejker, hvis deltagere hobede sig op på Slotspladsen, netop som der skulle tages stilling til spørgsmålet. Jeg ser ikke, at det, det ærede medlem her har fremhævet, kan ændre noget i vor stilling.

Den højtærede finansminister var inde på forskellige betragtninger, som jeg ikke alle skal sige noget til, men når den højtærede finansminister bliver ved med at sammenligne stedtillæggenes procentvise del af bruttolønnen i 1931 med i dag, må jeg, ligesom ved første behandling, gøre den højtærede finansminister opmærksom på, at han ved denne sammenligning bør tage hensyn til, at der i mellemtiden har arbejdet 2 lønningskommissioner, og at man netop har haft til hensigt at få stedtillægget til at udgøre en mindre del af bruttolønnen.

Om feriegodtgørelsen sagde den højtærede finansminister, at det jo var sådan, at tjenestemændene ikke oppebar overarbejdsbetaling og lignende i ferien. Jeg ved ikke, hvordan det er, men jeg har indtryk af, at den timereduktionsgodtgørelse, som lærerne får, i hvert fald også oppebæres i ferien.

Det ene med det andet har fået os til at sige til den højtærede finansminister: hold dog nu fast ved det, som står i lønningsloven. Gå frem efter loven, så går man tryggere, end når man begynder at gå for sig selv.

Så skal jeg slutte med at takke den højtærede finansminister for én bemærkning, som jeg synes rummer det hele i en nødde-skal, idet den højtærede finansminister næsten med stolthed i stemmen sagde: tre fjerdedele af tjenestemændene bliver bedst stillet ved regeringens forslag. Dermed synes jeg at den højtærede finansminister i høj grad har bidraget til at betegne sit eget forslag.

Baagø: Når den højtærede finansminister for et øjeblik siden udtalte, at konsekvenserne af overenskomstportionernes udbetaling ville blive større end de konsekvenser, der kunne ventes efter det forslag, som den højtærede minister har fremsat, er det jo et postulat. Vi mener det modsatte; de, der lever, får det at se.

Om stedtillægget vil jeg gerne sige et par ord. I den første betænkning, afgivet af lønningskommissionen af 1954, er også stedtillægget omtalt, og med den højtærede formands tilladelse vil jeg gerne citere nogle få linjer. Der står på side 89:

„Antallet af satser foreslås således begrænset fra 5 til 4 ved afskaffelsen af den laveste sats, bl. a. fordi denne nødvendigvis må være så lav, at den er uden reel betydning for den enkelte tjenestemand.“

Det anså man for rigtigt dengang. Nu indfører man altså en ny sats, og den har bestemt heller ikke nogen større reel betydning i betragtning af, at den kun andrager 240 kr. om året.

Der blev endvidere i lønningskommissionens betænkning sagt om stedtillægget — det står på side 90, og jeg beder igen om tilladelse til et citat —:

„Det må imidlertid herved tages i betragtning, at stedtillægsrevisionen indgår som et led i den samlede lønrevision, og at de foreslåede lønninger har til forudsætning, at stedtillæg ydes efter de nævnte satser.“

Det var altså sådan, man så på det den-

[Baagø.]

gang: at skulle der ændres ved det, ændrede man i virkeligheden ved lønningsrammen — men det er det, der finder sted i dag.

Dernæst må jeg oplyse den højtærede finansminister om, at mine bemærkninger om tilstrækkeligt kvalificerede tjenestemænd angik, som jeg udtrykkeligt sagde, de mellemste og højere tjenestemandstilinger; men disse stillinger nævnte ministeren ikke. Det må samtidig erindres, at disses antal ikke tilnærmelsesvis kommer op på antallet af postbude i København. Det taler også for sig selv.

Til det ærede medlem hr. Kaj Andresen vil jeg gerne sige, at overbudspolitikpåstanden kan der ikke være noget som helst grundlag for, eftersom vi ikke med en eneste øre går ud over den ramme, som regeringen har afsat i det foreliggende lovforslag.

Det ærede medlem hr. Kaj Andresen sagde, at også de konservative sidste år i finansudvalget stemte for de 40 overenskomstportioner. Ja, det er rigtigt, men det var på grundlag af den daværende finansministers indstilling og motivering. Der er imidlertid sket noget siden da. Der er bl. a. sket det, at vi for en god måneds tid siden fik den høje regerings økonomiske årsoversigt, som også indeholder noget om tjenestemændene, og som siger, at tjenestemændenes lønninger er saktet agterud sammenlignet med lønningerne på det private arbejdsmarked. Men så er der jo grund til at rette det op og gøre noget ved det. Det er bare det, vi har sagt. Vi står stadig fast på det ændringsforslag, vi har stillet.

Finansministeren (Hans R. Knudsen): Jeg har kun et par enkelte bemærkninger, idet jeg ikke finder anledning til at forlænge debatten om lovforslagets enkeltheder.

Når både det ærede medlem hr. Viggo Hauch og det ærede medlem hr. Baagø nu i anden omgang har ønsket så udtrykkeligt at fastslå, at der for deres vedkommende ikke foreligger nogen overbudspolitik, idet man holder sig til samme beløbsramme som den, jeg har foreslået, skal jeg gerne medgive de to ærede ordførere, at der ikke er tale om overbudspolitik alene,

men faktisk om både overbudspolitik — nemlig opad i lønningerne — og underbudspolitik: nedad i lønningerne. Det er nemlig dér, hovedforskellen mellem de to forslag ligger.

Til allersidst vil jeg blot understrege, at det forslag, jeg på regeringens vegne har fremsat, har den fordel, at det er tiltrådt af samtlige tjenestemandorganisationer, medens jeg meget stærkt betvivler, at man overhovedet ville have mulighed for at opnå enstemmig tilslutning fra tjenestemandorganisationerne til det af venstre og de konservative stillede ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Viggo Hauch: Den højtærede finansminister rejser nu tvivl om, hvorvidt der kunne være opnået tilslutning fra tjenestemandorganisationerne til det af venstre og de konservative stillede ændringsforslag. Må jeg ikke spørge den højtærede finansminister og få et klart ja eller nej på mit spørgsmål: var det ikke en forhandling om flere overenskomstportioner, tjenestemandorganisationerne i enighed kom og bad den højtærede finansminister om?

(Kort bemærkning).

Baagø: Den højtærede finansministers udtalelse om, at der i mindretallets ændringsforslag ligger både overbuds- og underbudspolitik, er et ganske karakteristisk udtryk for, at det, som den højtærede finansminister har fundet på, er noget kunstigt; for der er i vort ændringsforslag ikke tale om noget som helst andet end at følge den lov, vi vedtog i 1958, og som klart siger, hvorledes der skal handles i situationer, hvor det drejer sig om at forbedre eller rette på tjenestemændenes lønninger.

Finansministeren (Hans R. Knudsen): Det ærede medlem hr. Baagø kan altså ikke bortforklare, at der både ligger overbud og underbud i et ændringsforslag, der giver mere til de højstlønnede og mindre til de lavestlønnede.

Må jeg sige til det ærede medlem hr. Viggo Hauch, der spurgte, om det ikke var overenskomstportioner, tjenestemændene ønskede at forhandle om, at når jeg i dag

[Finansministeren.]

har sagt, at jeg ikke tror, det ærede medlem har mulighed for at få tjenestemandstilslutning til det ændringsforslag, der er stillet, er det, fordi jeg ikke tror på, at det ærede medlem kan opnå tjenestemandstilslutning til at ordne problemet gennem overenskomstportioner inden for den ramme på 45 mill. kr., der er opnået enighed om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af lovforslagets tekst
forkastedes med 76 stemmer mod 51.

Ændringsforslag nr. 1 angående titlen betragtedes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 2.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om beskatningen af medlemmer af investeringsforeninger.

(Første behandling findes i tidenden sp. 4069, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 983).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Peter Nielsen: Som det fremgår af betænkningen, indstillet udvalget lovforslaget til vedtagelse i uændret form. Jeg anbefaler.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Lovforslagets §§ 1-5 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.*

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Statens kunstfond og Eckersberg-Thorvaldsenfondet har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 26. april, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om hunde.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om værn for dyr.

3) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning i anledning af en den 23. marts 1962 i Helsingfors undertegnet samarbejdsoverenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.

Mødet hævet kl. 16⁵.